

**НЕЗАВИСИМОЕ АГЕНТСТВО ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ ИНФОРМАЦИИ
(ЭкоИнформ)**

СОТРУДНИЧЕСТВО ДЛЯ РЕШЕНИЯ ПРОБЛЕМЫ ОТХОДОВ

**Материалы
IV Международной конференции**

31 января — 1 февраля 2007 г.

г. Харьков, Украина

**Харьков
2007**

УДК 574
ББК 35
С67

Сотрудничество для решения проблемы отходов: Матер. IV Междунар. конф. (31 января – 1 февраля 2007 г., г. Харьков, Украина). — Х., 2007. — 336 с.

ISBN 966-8337-09-3

Рассмотрены различные аспекты проблемы управления отходами. Значительное внимание уделено нормативно-правовым, санитарно-экологическим, экономическим и организационным вопросам. Представлены многочисленные технологические решения и оборудование для обезвреживания и утилизации отходов.

Книга будет полезна инженерно-техническим и научным работникам, производителям, потенциальным инвесторам, специалистам лизинговых и страховых компаний, финансовых учреждений, представителям общественных объединений, структур власти и всем, кто связан со сферой управления отходами.

УДК 574
ББК 35

ОТХОДЫ ПРЕДПРИЯТИЙ ЧЕРНОЙ МЕТАЛЛУРГИИ В МОНИТОРИНГЕ КАНЦЕРОГЕННОГО РИСКА ЗАГРЯЗНЕНИЯ ПОВЕРХНОСТНЫХ ВОД <i>Антипанова Н. А., Кошкина В. С.</i>	50
ПРОБЛЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ МЕДИЦИНСКИМИ ОТХОДАМИ НА ПРИМЕРЕ ЛЕЧЕБНО-ПРОФИЛАКТИЧЕСКИХ УЧРЕЖДЕНИЙ БАШКОРТОСТАНА <i>Маннанова С. А., Давиденко Н. В., Зайнуллина Г. Х.</i>	52
ФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ТВЕРДИМИ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ ЗАСОБАМИ PR-ПОЛІТИКИ <i>Студінський В. А.</i>	54
ВОСПИТАНИЕ У ДЕТЕЙ КУЛЬТУРЫ ОБРАЩЕНИЯ С ОТХОДАМИ <i>Рослякова Ю. В.</i>	55
УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ В РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛОЖЕНЬ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В СФЕРІ РОЗДІЛЬНОГО ЗБИРАННЯ ТВЕРДИХ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ <i>Слесаренко С. Ф., Юрескул В. О.</i>	56

РАДИОАКТИВНЫЕ И ТОКСИЧНЫЕ ОТХОДЫ. ПЕРЕРАБОТКА И ОБЕЗВРЕЖИВАНИЕ

АВТОМАТИЗИРОВАННАЯ СИСТЕМА КОНТРОЛЯ ГАЗОАЭРОЗОЛЬНЫХ ВЫБРОСОВ АЭС И АНАЛИЗ РАБОТЫ ПОСЛЕ ОДНОГО ГОДА ЭКСПЛУАТАЦИИ <i>Грибанов Ю. А., Лебедин А. И., Езлов И. Ю.</i>	59
СОЗДАНИЕ НОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ОБРАЩЕНИЯ С РАО <i>Гринько А. М., Токаревский В. В., Саенко С. Ю., Ажжа В. М., Верюжский Ю. В.</i>	62
РАЗРАБОТКА СПОСОБА ОЧИСТКИ ЖИДКИХ РАДИОАКТИВНЫХ ОТХОДОВ ИЗ ОБЪЕКТА «УКРЫТИЕ» ОТ ОРГАНИЧЕСКИХ ВЕЩЕСТВ И РАДИОНУКЛИДОВ <i>Руденко Л. И., Джужа О. В., Хан В. Е., Матвиенко А. В.</i>	64
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ТЕХНОЛОГИИ И ОБОРУДОВАНИЯ ПИРОПЕРЕРАБОТКИ РАО <i>Гринько А. М., Токаревский В. В., Верюжский Ю. В.</i>	66
ПРИПОВЕРХНОСТНЫЕ ХРАНИЛИЩА — МОГИЛЬНИКИ ДЛЯ РАДИОАКТИВНЫХ И ТОКСИЧНЫХ ОТХОДОВ <i>Кретишин А. А.</i>	67
ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ ПОСТУПЛЕНИЯ ВОДЫ В ПРИПОВЕРХНОСТНОЕ ХРАНИЛИЩЕ РАДИОАКТИВНЫХ ОТХОДОВ <i>Никоненко В. П.</i>	73
К ПРОБЛЕМЕ СОЗДАНИЯ ГЛУБИННОГО ХРАНИЛИЩА РАО В УКРАИНЕ <i>Яковлев В. М.</i>	75
УСУНЕННЯ РИЗИКУ, ПОВ'ЯЗАНОГО З НАКОПИЧЕННЯМИ В УКРАЇНІ НЕПРИДАТНИМИ ТА ЗАБОРОНЕНИМИ ПЕСТИЦИДАМИ <i>Повякель Л. І., Крайнов І. П., Лоханська В. Й.</i>	78
МОБИЛЬНАЯ ПЛАЗМЕННАЯ УСТАНОВКА ДЛЯ УНИЧТОЖЕНИЯ ТОКСИЧНЫХ ГАЛОГЕНОРГАНИЧЕСКИХ ОТХОДОВ <i>Моссэ А. Л., Симон У., Савчин В. В., Зиновенко И. Н.</i>	80
УСТАНОВКА ТЕРМИЧЕСКОГО ОБЕЗВРЕЖИВАНИЯ ЯДОХИМИКАТОВ <i>Рыжавский А. З., Зимогляд А. В., Ровенский А. И.</i>	82
РЕАЛИЗАЦИЯ СТРАТЕГИЧЕСКОГО ПОДХОДА К МЕЖДУНАРОДНОМУ РЕГУЛИРОВАНИЮ ХИМИЧЕСКИХ ВЕЩЕСТВ В БЕЛАРУСИ, РОССИИ И УКРАИНЕ: СОЗДАНИЕ БАЗЫ ДАННЫХ ПЕРСПЕКТИВНЫХ, АЛЬТЕРНАТИВНЫХ СЖИГАНИЮ ТЕХНОЛОГИЙ УНИЧТОЖЕНИЯ ОПАСНЫХ ОТХОДОВ <i>Лобанов Е. А., Сперанская О. А., Цыгулева О. М.</i>	83
ОПЫТ ПРОЕКТИРОВАНИЯ, СТРОИТЕЛЬСТВА И ЭКСПЛУАТАЦИИ ПОЛИГОНА ТОКСИЧНЫХ ПРОМЫШЛЕННЫХ ОТХОДОВ В Г. ТОМСКЕ <i>Разумов Н. М., Герасименко О. М., Коренева Г. И.</i>	85
ОСНОВНЫЕ ТЕХНИЧЕСКИЕ РЕШЕНИЯ ПРИ ОРГАНИЗАЦИИ ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ПОЛИГОНА ПО ОЧИСТКЕ ЗАГРЯЗНЕННЫХ ПЕСТИЦИДАМИ ПОЧВ <i>Шапарь А. Г., Тяпкин О. К., Емец Н. А., Скрипник О. А.</i>	87
КОМБИНИРОВАННАЯ СИСТЕМА ВОЗОБНОВЛЯЕМЫХ ИСТОЧНИКОВ ЭНЕРГИИ ДЛЯ УТИЛИЗАЦИИ МЕДИЦИНСКИХ ОТХОДОВ <i>Казарян Э. В., Назарян А. Г.</i>	88
СОВРЕМЕННАЯ ТЕХНОЛОГИЯ ОБЕЗВРЕЖИВАНИЯ ОТХОДОВ ЛЕЧЕБНО-ПРОФИЛАКТИЧЕСКИХ УЧРЕЖДЕНИЙ НА БАЗЕ УСТАНОВКИ «ЭКОДАС» <i>Рубан Г. И., Фролов В. Н.</i>	90
О ТЕХНОЛОГИЧЕСКОЙ СХЕМЕ ПОЛЕЗНОГО СЖИГАНИЯ ПОРОХОВ <i>Толстомят А. П., Давидсон В. В., Флеер Л. А.</i>	92

УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ В РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛОЖЕНЬ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В СФЕРІ РОЗДІЛЬНОГО ЗБИРАННЯ ТВЕРДИХ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ

Слесаренок С. Ф., ГО «МАМА-86-Одеса», Одеса, Україна
Юрескул В. О., Одеська національна юридична академія, Одеса, Україна

Роздільна, або селективна, система збирання твердих побутових відходів (ТПВ) забезпечує отримання вторинних ресурсів від населення і зменшення кількості відходів, що вивозяться на звалища.

Програмою використання відходів виробництва і споживання на період до 2005 р., затвердженою Постановою Кабінету Міністрів України 28 червня 1997 р., передбачалося збільшення обсягу переробки та утилізації відходів і удосконалення всієї системи поводження з відходами.

В Основних напрямках державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки, затверджених Верховною Радою України 5 березня 1998 р., зазначалося, що для розв'язання проблеми санітарного очищення міст необхідним є впровадження нових технологій збирання побутового сміття і селективного відбору цінних компонентів, а також промислових технологій його утилізації на обладнанні вітчизняного виробництва, розроблення програм з питань промислового перероблення побутового сміття. Але в Правилах надання послуг із збирання та вивезення твердих і рідких побутових відходів, затверджених 21 березня 2000 р., роздільне збирання ТПВ не передбачено.

Метою Програми поводження з твердими побутовими відходами від 4 березня 2004 р. визначено створення умов, що сприятимуть забезпеченню повного збирання, перевезення, утилізації, знешкодження та захоронення ТПВ і обмеження їх шкідливого впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я людини. Поставлена мета мала досягатися, зокрема, шляхом організації роздільного збирання окремих компонентів ТПВ, застосування компостування їх органічної частини, піролізу, спалювання та інших способів поводження з відходами.

6 жовтня 2005 р. Верховна Рада України прийняла постанову «Про стан виконання законодавства у сфері поводження з відходами в Україні та шляхи його вдосконалення». Верховною Радою України діяльність Кабінету Міністрів України щодо забезпечення ефективної реалізації державної політики у сфері поводження з відходами визнано незадовільною. Наслідками незадовільного державного управління, недосконалої нормативно-правової бази є: негативний вплив утворюваних і накопичених відходів на здоров'я людей і навколишнє природне середовище; не-

досконалість економічних і правових механізмів управління у цій сфері; недосконалість сформованої в Україні інфраструктури і практики збирання та видалення ТПВ, яка не передбачає селективного збирання ресурсно-цінних відходів; відсутність заходів, спрямованих на створення необхідних умов для стимулювання залучення населення до збирання і заготівлі окремих видів відходів як вторинної сировини та ін.

У Законі України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991 р. зазначено, що суб'єкти права власності на відходи повинні вживати ефективних заходів для зменшення обсягів утворення відходів, а також для їх утилізації, знешкодження або розміщення.

Відповідно до Закону України «Про відходи» від 5 березня 1998 р., громадяни України, іноземці та особи без громадянства зобов'язані дотримуватися вимог нормативно-правових актів у сфері поводження з відходами, вносити в установленому порядку плату за користування послугами підприємств, установ та організацій, що займаються збиранням, зберіганням, перевезенням, знешкодженням, видаленням і захороненням відходів, виконувати інші обов'язки, передбачені законодавством щодо запобігання забрудненню навколишнього природного середовища відходами.

Допомогти громадянам у реалізації їх зобов'язань повинні органи державної влади та місцевого самоврядування. Так, до компетенції Кабінету Міністрів України віднесено, зокрема, забезпечення організаційно-економічних засад у сфері поводження з відходами, стимулювання роздільного збирання та утилізації відходів. Серед повноважень місцевих державних адміністрацій і органів місцевого самоврядування — організація видалення і роздільного збирання ТПО, створення необхідних умов для залучення населення до збирання і заготівлі окремих видів відходів як вторинної сировини тощо.

Більша частина посилань на необхідність впровадження системи селективного збирання ТПО знаходиться в програмних документах. Що ж до законів, то маємо лише узагальнений підхід без визначення конкретики, без розроблення дієвого механізму реалізації програмних положень.

Зацікавлена громадськість не може залишитись осторонь вирішення проблеми ТПО.

Громадська організація «МАМА-86-Одеса» за фінансової підтримки фонду NOVIB (Нідерланди) в період з 1 квітня 2004 р. по 1 квітня 2007 р. реалізує проект «Економічно ефективний і безпечний будинок» як складову частину проекту ВЕГО «МАМА-86» «Зелений вибір України». Проект орієнтовано на розробку оптимальної моделі ресурсоефективного житлового будинку, а також на розповсюдження способів підвищення енергоефективності й економії природних ресурсів на інші житлові будинки.

Найефективніший метод інформаційної дії — це показ позитивного досвіду з реального впровадження пропагованих заходів. Для цього на прикладі типового шістьнадцятиповерхового одеського будинку, обраного за принципом найактивнішої участі мешканців, відпрацьовуються економічно доцільні технічні рішення з його переобладнання та проводиться активна еколого-освітня кампанія.

Цілі проекту:

- оптимізація споживання всіх видів ресурсів в житлово-комунальному секторі;
- відбір і практичне впровадження комплексу технічних рішень з енерго- та ресурсозбереження;
- зниження мешканцями звичайного одеського будинку антропогенного навантаження на навколишнє природне середовище в результаті застосування технічних рішень, а також нескладних у здійсненні практичних навичок повсякденного життя;
- розробка та впровадження схеми роздільного збирання твердих побутових відходів;
- розробка й затвердження основних критеріїв відбору й заохочення «екологосумлінних» будинків шляхом екомаркування.

«МАМА-86-Одеса» брала участь у конкурсі проектів за Програмою вирішення пріоритетних соціальних проблем м. Одеси з використанням механізму соціального замовлення в 2006 р. Проект «Под крышей дома моего» — сприяння залученню і активізації участі жителів м. Одеси в заходах щодо підвищення економічності і ресурсоефективності їх житла став переможцем у номінації «Вирішення соціально-побутових та культурних проблем за місцем проживання».

Проект передбачає, зокрема, таке:

- створення демонстраційної моделі прибудинкового майданчика збирання вторинних ресурсів;
- моніторинг рівня збирання вторинних ресурсів на майданчику, зниження кількості сміття, що вивозиться на звалище;
- узагальнення отриманих результатів разом з управлінням екологічної безпеки й управлінням житлово-комунального господарства для розповсюдження одержаного досвіду;
- демонстрацію споживачам комунальних послуг шляхів економії природних ресурсів у побуті.

«МАМА–86–Одеса» прагне досягти таких результатів:

- навчити мешканців практичним навичкам з оптимізації рівня споживання ресурсів;
- сприяти зміні стилю життя одеситів і поліпшенню його якості, отриманню мешканцями коштів від здачі вторинної сировини;
- сприяти зниженню витрат міського бюджету на дотації ЖКГ і вивезення сміття, зменшенню навантаження на навколишнє природне середовище.

Для розповсюдження набутого досвіду та його широкого запровадження необхідно розробити відповідну нормативну базу, яка буде визначати конкретику правовідносин у сфері роздільного збирання ТПВ, приділяючи особливу увагу фінансовим механізмам, що повинні стимулювати поширення такої практики.

THE PUBLIC PARTICIPATION IN IMPLEMENTING THE UKRAINIAN LEGISLATION PERTAINING TO THE SEPARATE COLLECTION OF HOUSEHOLD SOLID WASTE

Slesarenok S. F., NGO «МАМА–86–Одеса», Odesa, Ukraine

Yureskul V. A., Odesa National Academy of Law, Odesa, Ukraine

The paper analyses the national legislation of Ukraine relating to the separate collection of solid domestic wastes. It describes the activities of the NGO «МАМА–86–Одеса» that aim to help resolve existing solid waste management problems in Odesa.